

Verkennd booronderzoek Oostzijde 300 te Zaandam, gemeente Zaanstad

Argo 361

ARCHEOLOGENBUREAU
ARGO

Verkennd booronderzoek Oostzijde 300 te Zaandam, gemeente Zaanstad

Opdrachtgever:	Gemeente Zaanstad
Bevoegde overheid:	Gemeente Zaanstad
Deskundige namens bevoegde overheid:	Dhr. P. Kleij
Gemeente:	Zaanstad
Plaats:	Zaandam
Toponiem:	Oostzijde 300 (Kan Palen)
Onderzoeksmeldingsnummer.:	5311780100
Coördinaten:	116.082,32/496.493,82 (centrumcoördinaten)
Datum veldwerk:	25 November 2022
Veldteam:	T. Kok & J. de Munnik
Titel:	Verkennd booronderzoek Oostzijde 300 te Zaandam, gemeente Zaanstad
Rapportnummer.:	Argo 361
Auteur(s):	J. de Munnik & T. Kok
Illustraties:	J. de Munnik (tenzij anders vermeld)
Fotografie:	T. Kok
Opmaak:	J. de Munnik
Dataverwerking:	J. de Munnik
Datum uitgave:	December 2022
Versienummer:	02 (Concept)
Beheer en plaats projectdocumentatie:	Archeologenbureau Argo te Zaandam
Autorisatie:	J. Vaars (Archeologenbureau Argo)
ISSN:	1879-7091
Goedkeuring door de bevoegde overheid:	Nog niet

Eventuele vragen over dit rapport kunnen aan de auteur worden gesteld via onderstaand mailadres:
info@archeologenbureauargo.nl

Disclaimer:

Archeologenbureau Argo en de samensteller(s) van dit rapport kunnen niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele schade (direct of indirect danwel gevolgschade) voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.
 Archeologenbureau Argo betracht de grootste zorgvuldigheid bij het uitvoeren van al haar onderzoeken. De aard van archeologisch onderzoek en in het bijzonder de steekproefsgewijze benadering die inherent is aan archeologisch vooronderzoek maakt het echter onmogelijk garanties te geven ten aanzien van de resultaten van dergelijk onderzoek.

© Archeologenbureau Argo

Archeologenbureau Argo
 Symon Spiersweg 7-B14
 1506 RZ Zaandam

075-6314418
info@archeologenbureauargo.nl
www.archeologenbureauargo.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	4
2. Verwachting (naar Kleij, 2022).....	6
3. Doelstelling en methode.....	7
4. Resultaten en beantwoording onderzoeksvragen.....	8
4.1 Resultaten.....	8
4.2 Beantwoording onderzoeksvragen.....	9
5. Samenvatting en advies.....	10
6. Bronnen.....	11
6.1 Literatuur.....	11
6.2 Afbeeldingenlijst.....	11
Bijlage 1. Traject archeologische monumentenzorg: stappenplan.....	12
Bijlage 2. Tabel archeologische en geologische perioden.....	14
Bijlage 3. Boorbeschrijvingen.....	15

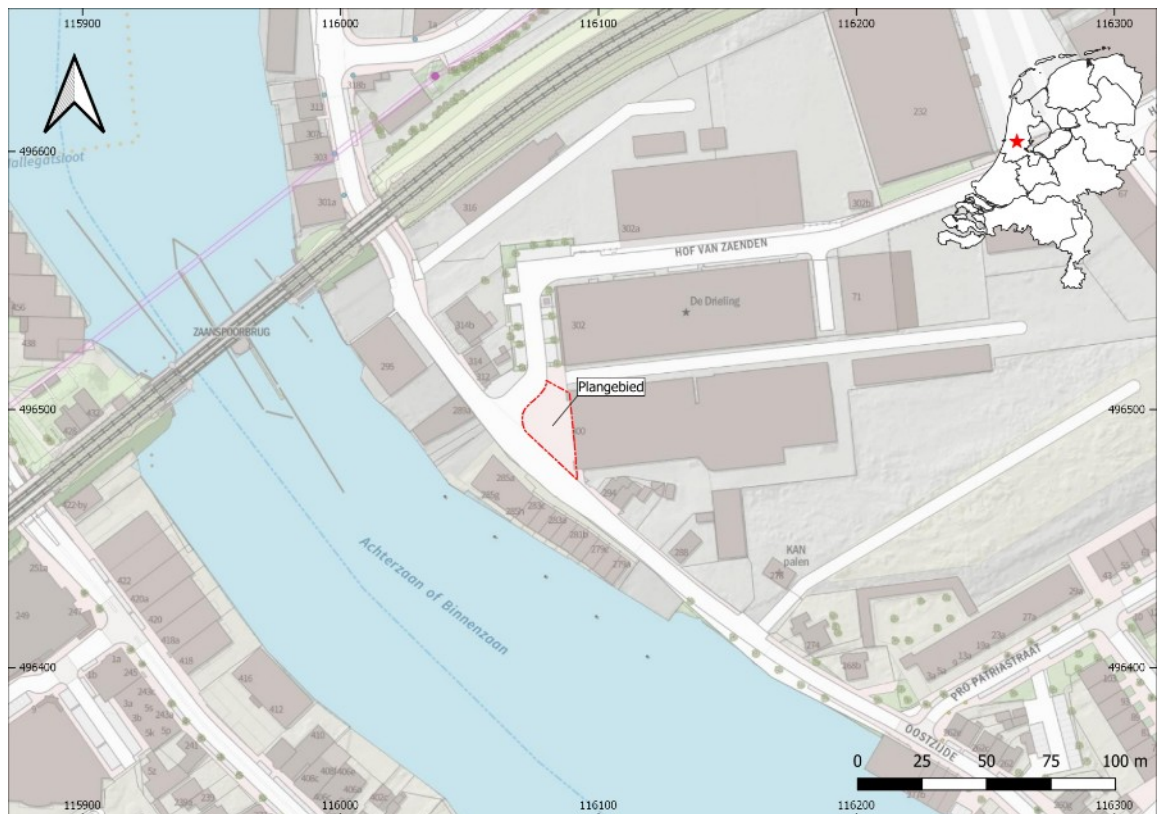
1. Inleiding

Op 25 November 2022 is in opdracht van de gemeente Zaanstad door Archeologenbureau Argo een verkennend booronderzoek uitgevoerd aan de Oostzijde 300 te Zaandam, gemeente Zaanstad (afbeelding 1).

De aanleiding tot het archeologisch onderzoek is de voorgenomen nieuwbouw van woningen op het terrein. Aangezien er bij de hiermee gepaard gaande werkzaamheden eventueel aanwezige archeologische waarden kunnen worden verstoord, wordt door de gemeente Zaanstad onderzoek naar de archeologische waarde van het plangebied uitgevoerd.

Ten tijde van het onderzoek was het plangebied volledig bestraat en in gebruik als parkeergelegenheid. Ook is een stoep aanwezig (afbeelding 2). Binnen het plangebied is richting het voormalige pand van de verf- en beitsfabrikant Touwen & C0 een duidelijk zichtbare verhoging aanwezig.

Het doel van een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde archeologische verwachting, zoals geformuleerd in het Programma van Eisen (Kleij, 2022). Het onderzoek is uitgevoerd conform de vigerende Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA 4.1) protocol 4003 Inventariserend Veldonderzoek Overig en het Plan van Aanpak (De Munnik, 2022).

Afbeelding 1. Het plangebied (rood omlijnd) waar het booronderzoek is uitgevoerd op een uitsnede van een moderne topografische kaart.

Afbeelding 2. Het plangebied bij aanvang van het booronderzoek. Foto richting het zuidoosten. (Afbeelding van Google Maps Street View – Mei 2022)

2. Verwachting (naar Kleij, 2022)

Voorafgaande aan het onderhavige booronderzoek is door de gemeente Zaanstad een Programma van Eisen geschreven (Kleij, 2022). In dit PvE (Programma van Eisen) werd geconcludeerd dat er is niets bekend is over middeleeuwse bewoning langs de Oostzijde. Wel is er vanaf de 16e eeuw langs de dijk bewoning te vinden. Gedurende de 17^e en 18^e eeuw is het plangebied waarschijnlijk bebouwd geweest met woningen of industriegebouwen. Deze bebouwing is vermoedelijk gedurende de economische crisis van rond 1800 deels afgebroken. Op de topografische kaart uit 1812 zijn binnen het plangebied een voorhuis en een aantal voorgevels aanwezig.

De zuidkant van het plangebied heeft mogelijk een grote archeologische waarde aangezien hier een wegsloot, waar gedurende het gebruik van de sloot afval in kan zijn gegooid, heeft gelegen. Dit gebeurde meer in Zaandam en kan dus ook hier verwacht worden. Hiernaast worden afvalkuilen en ophogings- en aanplempingslagen verwacht. In deze lagen kunnen archeologische vondsten (funderingen, waterputten, scherven, metaal) aangetroffen worden.

3. Doelstelling en methode

Het doel van een verkennend archeologisch booronderzoek is het in kaart brengen van het landschap en het vaststellen van de gaafheid van het bodemprofiel. Daarnaast wordt de verwachting uit het PvE zo mogelijk getoetst en aangevuld. Er wordt (extra) informatie verzameld over de intactheid van de bodem en over bekende of verwachte archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied. Wanneer mogelijk worden de aard, omvang, datering, gaafheid, conservering en inhoudelijke kwaliteit van de archeologische resten vastgesteld zodat deze kunnen worden gewaardeerd. Op basis van de resultaten wordt in dit rapport een advies uitgebracht over de mogelijke vervolgstappen met betrekking tot de archeologie, aan de hand waarvan de bevoegde overheid een beleidsbeslissing (selectiebesluit) kan nemen. De resultaten van het onderzoek kunnen ook uitwijzen dat de voorgenomen ingreep niet bezwaarlijk is of met welke randvoorwaarden in het plan rekening dient te worden gehouden.

Bij het onderzoek zijn in totaal tien boringen gezet waarbij tot in de top van de natuurlijke ondergrond is geboord. De boringen zijn gezet met een Edelmanboor met een doorsnede van 0,08 m en een gutsboor met een doorsnede van 0,03 m. Het opgeboorde materiaal is doorzocht op de aanwezigheid van archeologische resten en indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, baksteen, natuursteen, verbrand leem en bot.

De tien boringen worden in bijlage 3 beschreven. De ligging van de uitgevoerde boringen wordt getoond in afbeelding 3. De boringen zijn in principe op ongeveer de geplande locatie gezet.

Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 4.1 (KNA 4.1) en het Plan van Aanpak (De Munnik, 2022). De beschrijving van de boorstaten is verricht volgens de richtlijnen van de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB/NEN 5104).

Afbeelding 3. Het plangebied (rood omlijnd) en de locaties van de boringen.

4. Resultaten en beantwoording onderzoeksvragen

4.1 Resultaten

Bij het onderzoek zijn in totaal tien boringen gezet. Negen van deze boringen (de boringen 1 t/m 9) zijn binnen de eerste twee meter gestuikt op puin of baksteen.

In elke boring ligt direct onder het huidige maaiveld (mv), wat gedurende het onderzoek volledig bestraat was, een recente ophogingslaag. Deze ophogingslaag bestaat uit een lichtbruin, zwak siltig zandpakket. Dit pakket is aangetroffen tot een diepte tussen -0,43 en -1,59 m NAP (0,50 en 1,80 m -MV). De boring 2, 4 en 5 zijn direct onder deze ophogingslaag gestuikt.

In de boringen 1 en 3 ligt onder het recente ophogingspakket een recente verstoring. Deze verstoring bestaat uit bruin, zwak siltig zand met veen- en (zandige)kleibrokken, en recent bouwpuin. Beide boringen zijn onder de recente verstoring gestuikt op een diepte van rond -1,20 m NAP (1,15 en 1,25 m -MV). Deze verstoring is in de overige boringen niet herkend. Beide boringen zijn binnen de, op het moment van het onderzoek aanwezige, stoep gelegen. Dit zou het verschil met de rest van de boringen kunnen verklaren.

In boring 6 is onder de recente ophogingslaag een recente slooplaag aangetroffen tussen -0,49 en -0,64 m NAP (0,60 en 0,85 m -MV). Het gaat hier om een grijs-donkerbruine, zeer zandige kleilaag met baksteenpuin. Aan de hand van dit puin is de laag als recent gedateerd. De zelfde laag is ook in boring 10 aangetroffen. Echter is deze hier grijs van kleur.

In de boringen 7, 8 en 9 is onder het recente ophogingspakket een ouder ophogingspakket aangeboord. Dit verschilt qua kleur en structuur van boring tot boring. In boring 7 gaat het om een donkerbruin, zwak zandig kleipakket. Deze laag is aangetroffen tussen -0,70 en -1,00 m NAP (0,70 en 1,00 m -MV). In boring 8 is het een bruin, sterk zandig kleipakket met lichtgrijze zandbrokken. Deze laag is aangetroffen tussen -0,52 en -0,77 m NAP (0,55 en 0,80 m -MV). In boring 9 bestaat de ophogingslaag uit een bruine, zwak siltige zandlaag. In deze boring is de laag aangetroffen tussen -0,56 en -1,01 m NAP (0,50 en 0,95 m -MV). In de drie boringen is puin, bestande uit zachte bakstenen en kalkmortel, aangetroffen. Dit puin dateert waarschijnlijk in de 17^e eeuw. Waar de boringen 8 en 9 direct onder het ophogingspakket stuikten op baksteen is in boring 7 tussen -1,00 en -1,35 m NAP (1,00 en 1,35 m -MV) een puinlaag aangeboord. Deze boring is op een diepte van -1,35 m NAP (1,35 m -MV) gestuikt op puin.

Boring 10 is tot een diepte van -2,97 m NAP (3,00 m -MV) gezet. De eerste drie aangetroffen lagen in deze komen overeen met de bovenste drie lagen uit boring 6. Onder de recente ophogingslaag is op een diepte van tussen -0,57 en -1,32 m NAP (0,60 en 1,35 m -MV) een recente slooplaag aangetroffen. Deze bestaand uit een grijze, sterk zandige kleilaag met baksteenbrokken. Echter is hier, in tegenstelling tot boring 6, onder de recente slooplaag een ophogingspakket aangetroffen. Dit ophogingspakket bestaat van -1,32 tot -1,67 m NAP (1,35 tot 1,70 m -MV) uit grijze, matig siltige klei. Daaronder bestaat het pakket uit donkerbruin, zwak kleiige veen. Dit veen ligt tussen -1,67 en -2,07 m NAP (1,70 en 2,1 m -MV). Onder dit ophogingspakket is de natuurlijke ondergrond aangeboord. De natuurlijke ondergrond bestaat uit een afwisseling van klei- en veenlagen. Van -2,07 en -2,12 m NAP (2,10 en 2,15 m -MV) is een grijze, matig siltige kleilaag herkend. Hieronder, tot een diepte van -2,27 m NAP (2,30 m -MV) ligt een bruine veenlaag met zandlensjes. Vermoedelijk kende het plangebied, gedurende de vorming van deze laag, een afwisseling van stromend en stilstaand water. Gedurende de periodes van stromend water zijn de zandlaagjes afgezet. Terwijl er in het langzaam stromende tot stilstaande water veenvorming plaats kon vinden. Onder dit veen is van -2,27 tot -2,57 m NAP (2,30 tot 2,6 m -MV) een grijze, matig siltige kleilaag gelegen. Hieronder bevindt zich een grijsbruin, sterk kleiig veenlaag tot een diepte van -2,77 m NAP (2,80 m -MV). Onder deze veenlaag bevindt zich het roodveen. De boring is beëindigd op een diepte van -2,97 m NAP (3,00 m -MV).

4.2 Beantwoording onderzoeksvragen

Ten behoeve van het booronderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen (in cursief) opgesteld in het PvE (Kleij, 2022) deze zijn ook opgenomen in het PvA (De Munnik, 2022).

- *In het plangebied kunnen resten van oude ophogingslagen, oude bebouwing en industrie in de bodem aanwezig zijn. Welke delen van de bodem zijn ongestoord en waar en tot hoe diep is de ondergrond door graafwerkzaamheden uit de 20e eeuw verstoord?*
Onder het huidige maaiveld is in alle boringen een recent ophogingspakket herkend. Hiernaast is een deel van het terrein in recentere tijd verstoord en is er een recente slooplaag aangetroffen in de boringen 6 en 10. De diepte van de recente grondwerkzaamheden varieert tussen de 0,5 en 1,8 m -MV (-0,43 en -1,59 m NAP).
- *Welke archeologisch sporen en artefacten zijn aanwezig?*
Tijdens het onderzoek zijn twee, niet recente, ophogingslagen aangetroffen. Hiernaast is bouwpuin en bouwkeraamiek, vermoedelijk uit de 17^e eeuw, aangetroffen.
- *Wat is de algemene datering van de archeologische resten?*
In het veld is de ophogingslaag (uit de boringen 7, 8 en 9), aan de hand van de hardheid van de baksteenresten en de kalkmortel, gedateerd in de 17^e eeuw.
- *Wanneer archeologisch sporen en artefacten zijn aanwezig, waar en hoe diep liggen deze?*
Behalve op de locatie van de stoep zijn archeologisch relevante lagen over het gehele terrein aangetroffen op een diepte van 0,5 tot 1,8 m -MV (-0,43 en -1,59 m NAP).
- *Tot maximaal welke diepte kan de bodem worden verstoord zonder de archeologische vindplaatsen te beschadigen?*
De bodem kan tot -0,40 m NAP worden verstoord. Bij diepergaande graafwerkzaamheden wordt archeologisch onderzoek geadviseerd.

5. Samenvatting en advies

In opdracht van de gemeente Zaanstad is op 25 november 2022 door Archeologenbureau Argo een verkennend booronderzoek uitgevoerd in het plangebied Oostzijde 300 te Zaandam. Bij het onderzoek zijn, conform het Programma van Eisen, tien boringen gezet. Uit het onderzoek is gebleken dat binnen het plangebied archeologische lagen aanwezig zijn waarin ook archeologische sporen en/of artefacten kunnen voorkomen. De eerste laag waarin archeologische overblijfselen kunnen worden verwacht is de ophogingslaag die zich direct onder de recente laag bevindt. Gezien de stratigrafische positie en de hardheid van de aangetroffen bakstenen is het waarschijnlijk dat de datering in de Nieuwe Tijd (mogelijk 17^e eeuw) ligt.

De bodem kan tot -0,40 m NAP worden verstoord. Bij diepergaande graafwerkzaamheden wordt archeologisch onderzoek geadviseerd, bij voorkeur in de vorm van een archeologische begeleiding protocol opgraven.

De beslissing om bovenstaand advies al dan niet over te nemen (een selectiebesluit) dient door de bevoegde overheid, in dit geval de gemeente Zaanstad, te worden genomen.

Tot slot dient te worden vermeld dat, ongeacht dit advies en het selectiebesluit, er een wettelijke meldingsplicht bestaat (Erfgoedwet 2016) mochten er onverhoopt toch archeologische overblijfselen worden aangetroffen.

6. Bronnen

6.1 Literatuur

Kleij, P., 2022. *Programma van Eisen, Oostzijde 300, gemeente Zaanstad*.

Munnik, J. de, 2022. *Plan van Aanpak Verkennd booronderzoek (IVO-B) Oostzijde 300 te Zaandam, gemeente Zaanstad*.

Médard, A., 2018. *Kwaliteitshandboek Archeologenbureau Argo versie 2.1. Argo 1, Zaandam*.

SIKB, 2016. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 4.1*.

SIKB, 2005. *Archeologische Boorbeschrijvingswaaier*.

SIKB, 2005. *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingen (ASB)*.

6.2 Afbeeldingenlijst

Afbeelding 1. Het plangebied (rood omlijnd) waar het booronderzoek is uitgevoerd op een uitsnede van een moderne topografische kaart.....	4
Afbeelding 2. Het plangebied bij aanvang van het booronderzoek. Foto richting het zuidoosten. (Afbeelding van Google Maps Street View – Mei 2022).....	5
Afbeelding 3. Het plangebied (rood omlijnd) en de locaties van de boringen.....	7

Bijlage 1. Traject archeologische monumentenzorg: stappenplan

In het "stappenplan archeologie" wordt aangegeven welk traject bij planvorming bewandeld moet worden als het gaat om het inpassen van archeologische waarden en verwachtingen. Het is van groot belang om in een zo vroeg mogelijk stadium van de planvorming rekening te houden met de archeologische waarden en verwachtingen en wel voordat men aanvangt met de globale invulling van een plangebied. Het stappenplan gaat uit van een brede inventarisatie van wat er bekend is over de archeologische waarden. Op basis daarvan wordt zeer gericht ingezoomd op voor het plan(gebied) relevante archeologische informatie. Na iedere stap wordt beredeneerd gekozen voor meer diepgaand onderzoek op specifieke plekken, zodat uiteindelijk voldoende bekend is over aanwezige vindplaatsen om gemotiveerde afweging in het ruimtelijke ordeningsproces te kunnen maken.

I. Bureauonderzoek

Het doel van bureauonderzoek is het verwerven van informatie - aan de hand van bestaande bronnen - over bekende of verwachte archeologische waarden binnen of relevant voor het plangebied. Daarnaast moet het bureauonderzoek inzicht bieden in eventueel benodigd inventariserend onderzoek (stap II, zie onder). Een bureauonderzoek bestaat uit een archief- en literatuuronderzoek van archeologische en bodemkundige gegevens die bij RCE, provincie, gemeente en/of andere instanties (b.v. universiteiten, musea) bekend zijn over het betreffende gebied. Het Bureauonderzoek dient de volgende aspecten te behandelen:

- aangeven wat de aanleiding is voor het bureauonderzoek en om welk gebied het gaat. Dit in verband met het bepalen van het onderzoekskader;
- beschrijven van het huidige gebruik van de locatie op basis van beschikbare relevante gegevens;
- beschrijven van het historische grondgebruik of de historische ontwikkeling van het gebied op basis van geofysische, fysische en historisch-geografische gegevens ;
- een korte impressie over de ontstaansgeschiedenis van het landschap ;
- een impressie van de bewoningsgeschiedenis;
- beschrijven bekende archeologische waarden ;
- archeologisch waardevolle terreinen zoals deze zijn opgenomen in het Centraal Monumenten Archief (CMA) van de RACM. Dezelfde terreinen zijn tevens opgenomen op de Archeologische Monumentenkaarten (AMK) van de provincies. Archeologisch waardevolle terreinen genieten wettelijke bescherming (ex artikel 3 en 6 van de Monumentenwet) of dienen een planologische bescherming te krijgen binnen het bestemmingsplan;
- archeologische vindplaatsen zoals deze in het Centraal Archeologisch Archief (CAA) van de RCE aanwezig zijn. Clustering van vindplaatsen kan wijzen op de aanwezigheid van bewoningssporen uit het verleden;
- beschrijven van de archeologische verwachtingen en opstellen van een gespecificeerd en onderbouwd verwachtingsmodel van de verwachte archeologische waarden;
- aan de hand van de door de RACM ontwikkelde Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden. Gebieden met een hoge of middelhoge archeologische verwachtingswaarde of trefkans komen in ieder geval voor een nader archeologisch onderzoek in aanmerking;
- aan de hand van een meer gedetailleerde provinciale c.q. gemeentelijke verwachtingskaart;
- rapportage met daarin advisering ten behoeve van het vervolgtraject gerelateerd aan de verschillende stadia van het planvormingsproces.

II. Inventariserend veldonderzoek (IVO)

Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het zeer gericht aanvullen en toetsen van de uitkomsten van het bureauonderzoek. Stapsgewijs wordt bekeken óf er archeologische waarden aanwezig zijn en zo ja, wat dan de aard, karakter, omvang, datering, gaafheid, conservering en relatieve kwaliteit is. Ten behoeve van een IVO dient een Programma van Eisen (PvE) opgesteld te worden. In principe wordt het IVO uitgevoerd op basis van een Plan van Aanpak (PvA). Het onderzoek kan bestaan uit de volgende methoden:

- non-destructieve methoden: geofysische methoden (elektrische, magnetische en elektromagnetische methoden eventueel in combinatie met remote sensing technieken);
- weinig destructieve methoden: oppervlaktekartering, booronderzoek, sondering (putjes van maximaal een vierkante meter);
- destructieve methoden: proefsleuven.

Welke methoden (kunnen) worden ingezet hangt af van de locatie en vraagstelling. De onderbouwing voor de in te zetten methoden is in het bureauonderzoek gegeven. Een inventariserend veldonderzoek moet leiden tot een waardering en een archeologisch inhoudelijk selectieadvies.

Bij weinig destructieve methoden gaat het om oppervlaktekartering en booronderzoek. Dit houdt in dat het plangebied wordt gekarteerd door middel van het "belopen" van akkers en weilanden, waarbij gezocht wordt naar aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische waarden. Daarnaast wordt door middel van boringen onderzocht hoe het staat met de bodemopbouw, en of er archeologische lagen of indicatoren te onderscheiden zijn. De aangetroffen vindplaatsen kunnen vervolgens nader bekeken worden met een

Verkennd booronderzoek Oostzijde 300 te Zaandam, gemeente Zaanstad

meer diepgaand booronderzoek. Dit levert nadere informatie over de omvang en waardering op. Soms is het nodig om in dit stadium proefputten te graven.

Een proefsleuvenonderzoek wordt uitgevoerd indien uit de minder destructieve onderzoeksmethoden is gebleken dat er in een plangebied waardevolle archeologische vindplaatsen aanwezig zijn. Door middel van het graven van een aantal proefsleuven kunnen de exacte begrenzing, de datering en de graad van conservering van een vindplaats worden onderzocht. Uit het proefsleuvenonderzoek moet blijken of een vindplaats behoudenswaardig of zelfs beschermwaardig is. Is dit het geval, dan zal bekeken moeten worden of de vindplaats ingepast kan worden in het plan. Het rijks- en ook het provinciaal archeologiebeleid gaat in eerste instantie uit van behoud van het bodemarchief in situ (ter plekke in de bodem).

Eventueel: III. Opgraven ofwel archeologisch vervolgonderzoek

Indien het niet mogelijk is een 'behoudenswaardige of beschermwaardige' vindplaats in situ te bewaren, zal het hier aanwezige bodemarchief voor het nageslacht bewaard dienen te worden door middel van een vlakdekkend onderzoek. Alleen dan is deze stap (stap III) noodzakelijk.

Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort.

Verkennd booronderzoek Oostzijde 300 te Zaandam, gemeente Zaanstad

Bijlage 2. Tabel archeologische en geologische perioden

Archeologische periode		Van*	Tot*	Geochronologisch Tijdperk	Geochronologische Tijd	Van*	Tot*
Nieuwe Tijd	Late Nieuwe Tijd	1850	1945	Holoceen	Subatlanticum	-450	nu
	Midden Nieuwe Tijd	1650	1850				
	Vroege Nieuwe Tijd	1500	1650				
Middeleeuwen	Late Middeleeuwen	1050	1500				
	Vroege Middeleeuwen	450	1050				
Romeinse Tijd	Laat Romeinse Tijd	270	450				
	Midden Romeinse Tijd	70	270				
	Vroeg Romeinse Tijd	-12	70				
IJzertijd	Late IJzertijd	-250	-12				
	Midden IJzertijd	-500	-250				
	Vroege IJzertijd	-800	-500				
Bronstijd	Late Bronstijd	-1100	-800				
	Midden Bronstijd	-1800	-1100				
	Vroege Bronstijd	-2000	-1800				
Neolithicum	Laat Neolithicum	-2850	-2000				
	Midden Neolithicum	-4200	-2850				
	Vroeg Neolithicum	-5300	-4200				
Mesolithicum	Laat Mesolithicum	-6450	-5300				
	Midden Mesolithicum	-7100	-6450				
	Vroeg Mesolithicum	-8800	-7100				
Paleolithicum	Laat Paleolithicum	-35000	-8800				
	Midden Paleolithicum	-300000	-35000	Pleistoceen	Atlanticum	-7.270	-3.710
					Boreaal	-8.690	-7.270
					Preboreaal	-9.700	-8.690
					Weichselien	-114.050	-9.700
					Eemien	-126.050	-114.050
					Saalien	-236.050	-126.050
Oostermeer	-241.050	-236.050					
Onbenoemd	-322.050	-241.050					

*jaren t.o.v. Christus

Kleurlegenda

relatief koud klimaat	
relatief warm klimaat	
relatief nat klimaat	
relatief droog klimaat	

Verkennd booronderzoek Oostzijde 300 te Zaandam, gemeente Zaanstad

Bijlage 3. Boorbeschrijvingen

Bij het beschrijven van de boringen is gebruik gemaakt van de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB) en de daarvan afgeleide Archeologische Boorbeschrijvingswaaier van de SIKB (SIKB, 2005). Voor de concordantielijst van gebruikte afkortingen wordt verwezen naar de tekst van de ASB, vrij te downloaden op www.sikb.nl.

Beknpte verklaring gebruikte afkortingen:

mv: maaiveld

Kleurbeschrijving:

Br: bruin

Gr: grijs

Ro: rood

T: secundaire kleur

Do: donker

Li: licht

Bodembeschrijving:

K: klei

k: kleiig

s: siltig

V: veen

Z: zand

z: zandig

H: humeus

1: zwak

2: matig

3: sterk

Boring 1; 0,07 m NAP					
Diepte (cm)		Diepte (m NAP)		Beschrijving	Interpretatie
Van	Tot	Van	Tot		
0	10	0,07	-0,03	Klinker	Stoep
10	70	-0,03	-0,63	Lichtbruin (LiBr), Zs1	Recente ophoging
70	125	-0,63	-1,18	Bruin (Br), Zs1, Veenbrokken en bouwpuin	Recente verstoring
				Gestuikt	

Boring 2; 0,21 m NAP					
Diepte (cm)		Diepte (m NAP)		Beschrijving	Interpretatie
Van	Tot	Van	Tot		
0	10	0,21	0,11	Klinker	Parkeerplaats
10	180	0,11	-1,59	Lichtbruin (LiBr), Zs1	Recente ophoging
				Gestuikt	

Boring 3; -0,05 m NAP					
Diepte (cm)		Diepte (m NAP)		Beschrijving	Interpretatie
Van	Tot	Van	Tot		
0	10	-0,05	-0,15	Klinker	Stoep
10	70	-0,15	-0,75	Lichtbruin (LiBr), Zs1	Recente ophoging
70	115	-0,75	-1,20	Bruin (Br), Zs1, Kz3 brokken, Veenbrokken en bouwpuin	Recente verstoring
				Gestuikt	

Verkennd booronderzoek Oostzijde 300 te Zaandam, gemeente Zaanstad

Boring 4; 0,07 m NAP					
Diepte (cm)		Diepte (m NAP)		Beschrijving	Interpretatie
Van	Tot	Van	Tot		
0	10	0,07	-0,03	Klinker	Parkeerplaats
10	50	-0,03	-0,43	Lichtbruin (LiBr), Zs1	Recente ophoging
				Gestuikt op puin	

Boring 5; 0,12 m NAP					
Diepte (cm)		Diepte (m NAP)		Beschrijving	Interpretatie
Van	Tot	Van	Tot		
0	10	0,12	0,02	Klinker	Parkeerplaats
10	60	0,02	-0,58	Lichtbruin (LiBr), Zs1	Recente ophoging
				Gestuikt	

Boring 6; 0,21 m NAP					
Diepte (cm)		Diepte (m NAP)		Beschrijving	Interpretatie
Van	Tot	Van	Tot		
0	10	0,21	0,11	Klinker	Parkeerplaats
10	60	0,11	-0,49	Lichtbruin (LiBr), Zs1	Recente ophoging
60	85	-0,49	-0,64	Grijs-donkerbruin (DoBrTGr), Kz3, baksteenpuin	Recente sloopplaat
				Gestuikt op baksteen	

Boring 7; 0,00 m NAP					
Diepte (cm)		Diepte (m NAP)		Beschrijving	Interpretatie
Van	Tot	Van	Tot		
0	10	0,00	-0,10	Klinker	Parkeerplaats
10	70	-0,10	-0,70	Lichtbruin (LiBr), Zs1	Recente ophoging
70	100	-0,70	-1,00	Donkerbruin (DoBr), Kz1, H2, Baksteenbrokjes	Ophoging
100	135	-1,00	-1,35	Puinlaag	Ophoging
				Gestuikt op puin	

Boring 8; 0,03 m NAP					
Diepte (cm)		Diepte (m NAP)		Beschrijving	Interpretatie
Van	Tot	Van	Tot		
0	10	0,03	-0,07	Klinker	Parkeerplaats
10	55	-0,07	-0,52	Lichtbruin (LiBr), Zs1, compact	Recente ophoging
55	80	-0,52	-0,77	Bruin (Br), Kz3, H2, Baksteenbrokjes, Brokken LiGr Zs1	Ophoging
				Gestuikt op zacht baksteen	

Boring 9; -0,06 m NAP					
Diepte (cm)		Diepte (m NAP)		Beschrijving	Interpretatie
Van	Tot	Van	Tot		
0	10	-0,06	-0,16	Klinker	Parkeerplaats
10	50	-0,16	-0,56	Lichtbruin (LiBr), Zs1	Recente ophoging
50	95	-0,56	-1,01	Bruin (Br), Zs1, H1, Baksteenbrokjes en kalkmortel	Ophoging
				Gestuikt op baksteen	

Verkennd booronderzoek Oostzijde 300 te Zaandam, gemeente Zaanstad

Boring 10; 0,03 m NAP					
Diepte (cm)		Diepte (m NAP)		Beschrijving	Interpretatie
Van	Tot	Van	Tot		
0	10	0,03	-0,07	Klinker	Parkeerplaats
10	60	-0,07	-0,57	Lichtbruin (LiBr), Zs1	Recente ophoging
60	135	-0,57	-1,32	Grijs (Gr), Kz3, baksteenbrokken	Recente slooplaag
135	170	-1,32	-1,67	Grijs (Gr), Ks2, H1	Ophoging
170	210	-1,67	-2,07	Donkerbruin (DoBr), Vk1, Brokkelig	Ophoging
210	215	-2,07	-2,12	Grijs (Gr), Ks2, H1	Natuurlijk
215	230	-2,12	-2,27	Bruin (Br), Vkm, zandlaagjes	Natuurlijk
230	260	-2,27	-2,57	Grijs (Gr), Ks2, H1	Natuurlijk
260	280	-2,57	-2,77	Grijsbruin (BrTGr), Vk3	Natuurlijk
280	300	-2,77	-2,97	Bruinrood (RoTBr), Vkm	Natuurlijk